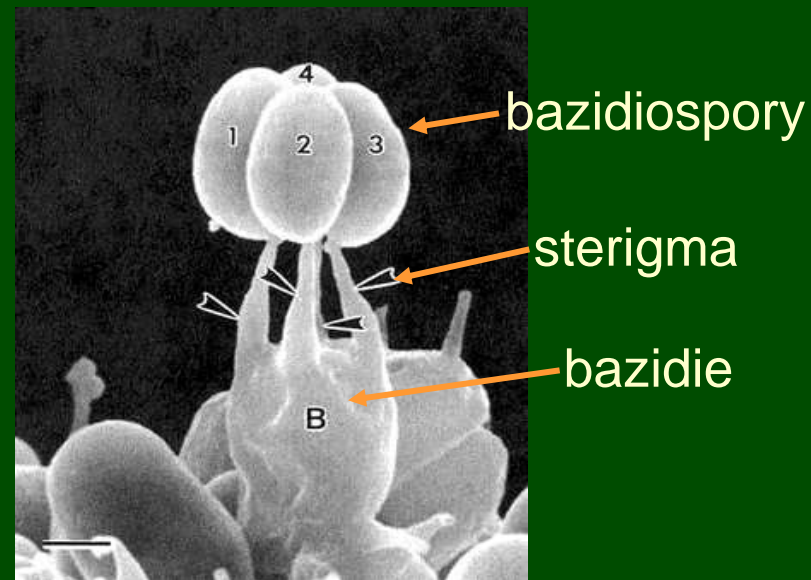
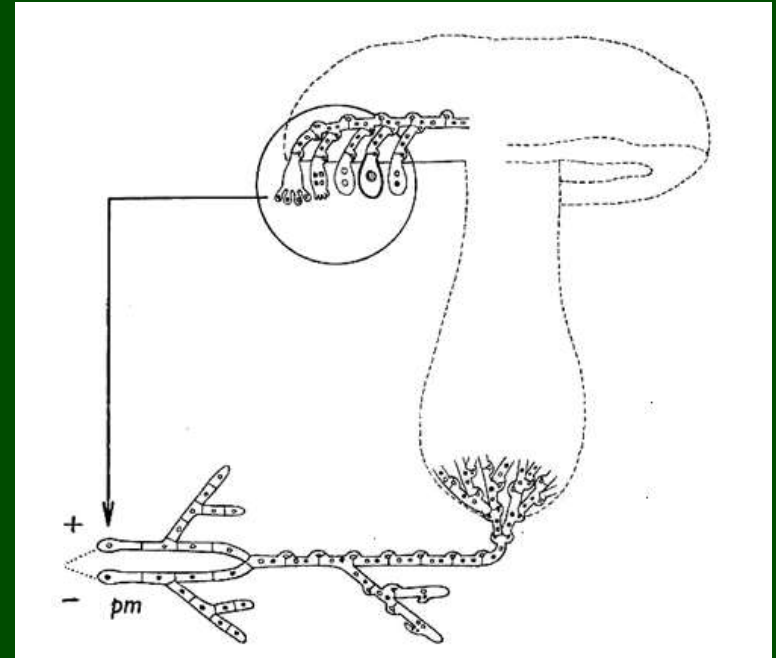

ODDĚLENÍ: Basidiomycota

TŘ.: Agaricomycetes

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

- na dikaryotickém (sekundárním) myceliu se tvoří plodnice různého tvaru nesoucí hymenium
- dělená či nedělená bazidie, vně se na sterigmatech tvoří haploidní bazidiospory

podle vývoje plodnic rozlišujeme 2 základní typy:

1) houby rouškaté (dříve podtřída *Hymenomycetidae*)

bazidiospory na povrchu plodnice v **hymeniu** (roušku), na speciální části povrchu plodnice - **hymenoforu**

v roušku i sterilní buňky: bazidioly, cystidy

bazidie hymenomycetoidního typu, spory aktivně odmršťovány (balistospory)

plodnice **gymnokarpní** - od počátku otevřené - nebo **hemiangiokarpní** - dočasně uzavřené plachetkou (velum universale) či závojem (velum parziale)

podle vývoje plodnic rozlišujeme 2 základní typy:

2) břichatky (dříve podtřída *Gasteromycetidae*)

povrch plodnice uzavírá většinou dvouvrstevná **okrovka (peridie)**, samotný vnitřek plodnice pak tvoří **teřich (gleba)**

bazidie se tvoří volně v celém teřichu nebo na hymeniu, které pokrývá povrch jeho vnitřních prostor (komůrek); jsou gastroidního typu - bazidiospory pasivně uvolňovány (odlamují se ze sterigmat), roznášeny větrem, vodou, živočichy aj.

angiokarpní vývoj plodnice - uzavřená až do dozrání spor

plodnice (bazidiokarpy, bazidiomata)

typy hymenoforu: hladký, bradavčitý, ostnitý, lištovitý, lupenitý, rourkovitý

základní hymeniální typy plodnic:

holothecium - rozlitá, kyjovitá, keříčkovitá, hymenium pokrývá celý povrch plodnice

pilothecium - plodnice jednoletá, s jednorázovým vývojem, diferencovaná na klobouk a třeň, hymenofor pokrývá spodní část klobouku

krustothecium - plodnice s postupným vývojem (přirůstající), jedno- nebo častěji víceletá, může a nemusí být členěna na klobouk a třeň, hymenofor pokrývá většinou spodní část klobouku

Hirneola auricula-judae - ucho Jidášovo

na dřevě listnáčů, především bezů

Exidia truncata - černorosol uťatý

rosolovitá plodnice na dřevě listnáčů

Calocera viscosa
krásnorůžek lepkavý

na ponořeném dřevě jehličnanů

Fomes fomentarius - troudnatec kopytovitý

velká víceletá
gymnokarpní plodnice
(krustothecium), trvale
odkryté hymenium v
rourkách na spodní straně

Parazit na listnáčích,
hlavně bucích a břízách.

Daedalea quercina
sít'kovec dubový

krustothecia s téměř
lamelovitým
hymenoforem

Hojný druh výhradně na dřevě dubů.

Clavariadelphus pistillaris - kyj Herkulův

kyjovitá gymnokarpní
plodnice - holothecium

Nehojný mykorrhizní druh
teplejších listnatých lesů.

Hydnum repandum - lišák zprohýbaný

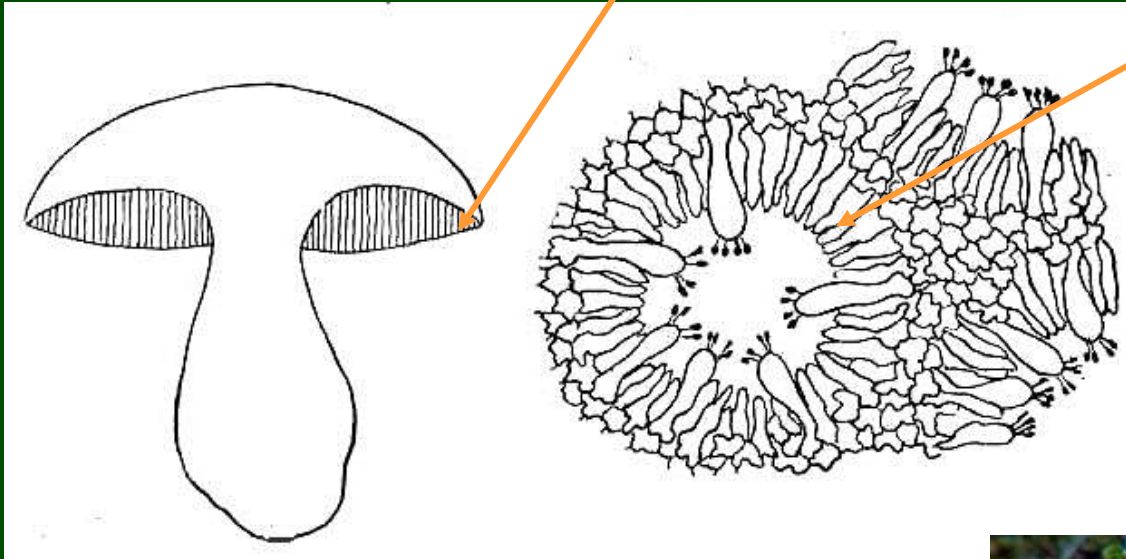
pilothecium s ostnitým hymenoforem

Roztroušený mykorrhizní druh v lesích všech typů.

Xerocomus badius (*Boletus badius*) - hřib hnědý

řez rourkovitým hymenoforem: hymenium uvnitř rourek

Jednoletá gymnokarpní plodnice,
rozlišená na třeň a klobouk.
Běžná mykorhizní houba.

Russula ochroleuca – holubinka hlínožlutá

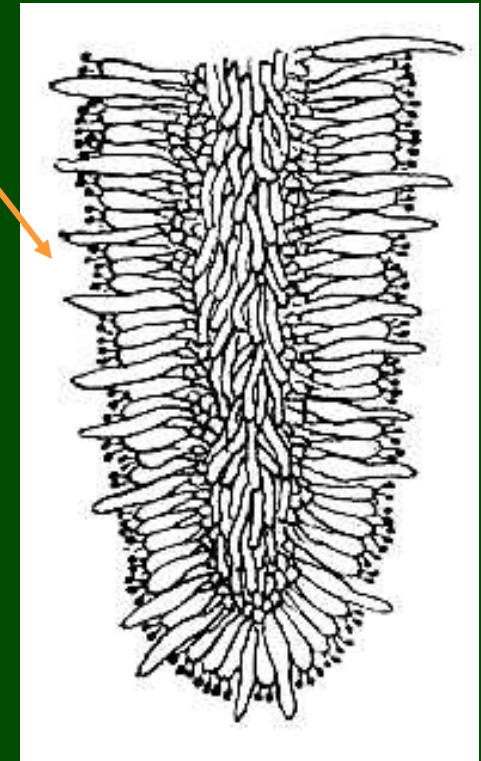
pilothecium (jednorázově založená plodnice s ukončeným růstem) s lupenitým hymenoforem

mykorhizní houba, rostoucí hojně ve smrkových lesích

Pluteus (štitovka) - řez lupenem

řez lupenatým hymenoforem, hymenium složené z bazidií a vyčnívajících cystid

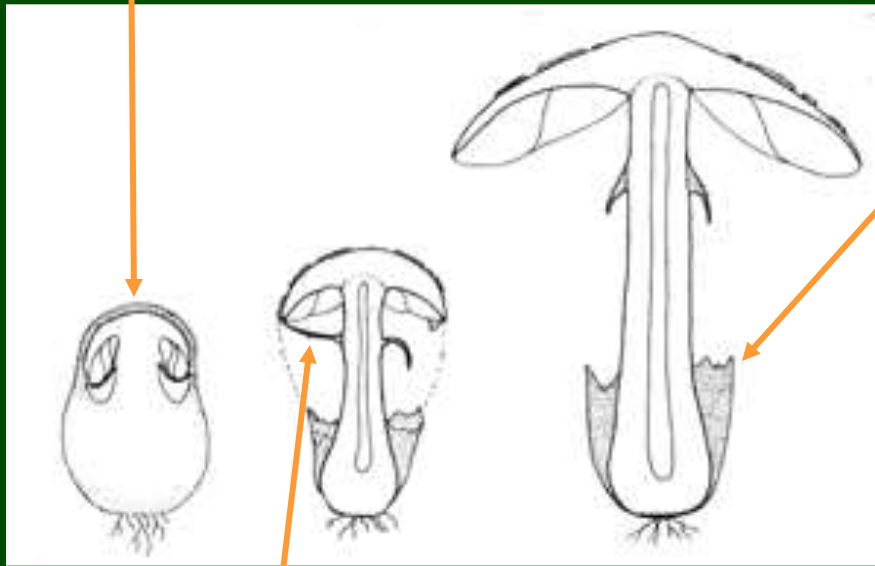

Roste na tlejícím dřevě.

Amanita phalloides – muchomůrka zelená

hemiangiokarpní plodnice:

velum universale – celkový obal, z něj pochva (volva)

velum parziale – částečný obal,
z něj prsten (annulus) na třeni

smrtelně jedovatá
mykorrhizní houba

Amanita muscaria – muchomůrka červená

Známý jedovatý mykorrhizní druh smrčín, roste i pod břízami.

hemiangiokarpní plodnice

plachetka → strupy na klobouku a bradavky na bázi třeně

závoj → prsten

Sclerodema citrinum - pestřec obecný

Angiokarpní (uzavřená)
plodnice

za zralosti se otvírá
rozpadem okrovky na
temeni

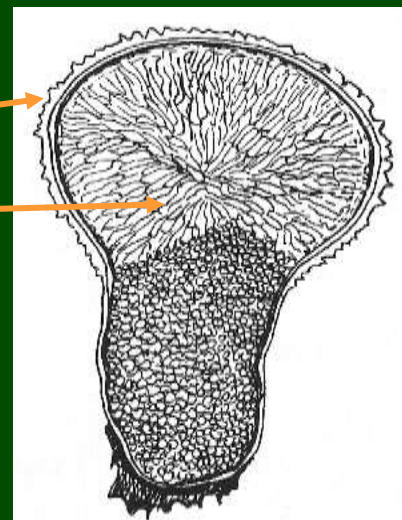

Běžný mykorizní druh v jehličnatých lesích na chudých
kyselých půdách.

Lycoperdon perlatum - pýchavka obecná

Angiokarpní plodnice se otvírají v době zralosti bazidiospor.

Povrch kryje vícevrstevná okrovka (peridie), uvnitř plodnice je teřich (gleba), představující výtrusorodé pletivo.

- středový otvor
- ostnitá exoperidie
- teřich
- sterilní část plodnice

Roste hojně ve skupinách v jehličnatých i listnatých lesích.

Geastrum spp. - hvězdovky

angiokarpní plodnice

okrovka sestává ze dvou vrstev:

vnější okrovka (exoperidie)

hvězdicovitě praská a vyzvedává nad substrát **endoperidii**.

ty se pak uvolňují nárazy kapek vody při dešti apod.

Cyathus striatus - číšenka rýhovaná

pohárkovitá plodnice
v mládí krytá blankou

peridie je uvnitř výrazně
rýhovaná a obsahuje peridioly,
připojené lepkavým vláknem

za deště jsou pak peridioly
vymršťovány ven

Roste na tlejících zbytcích
rostlin v lese i mimo les.

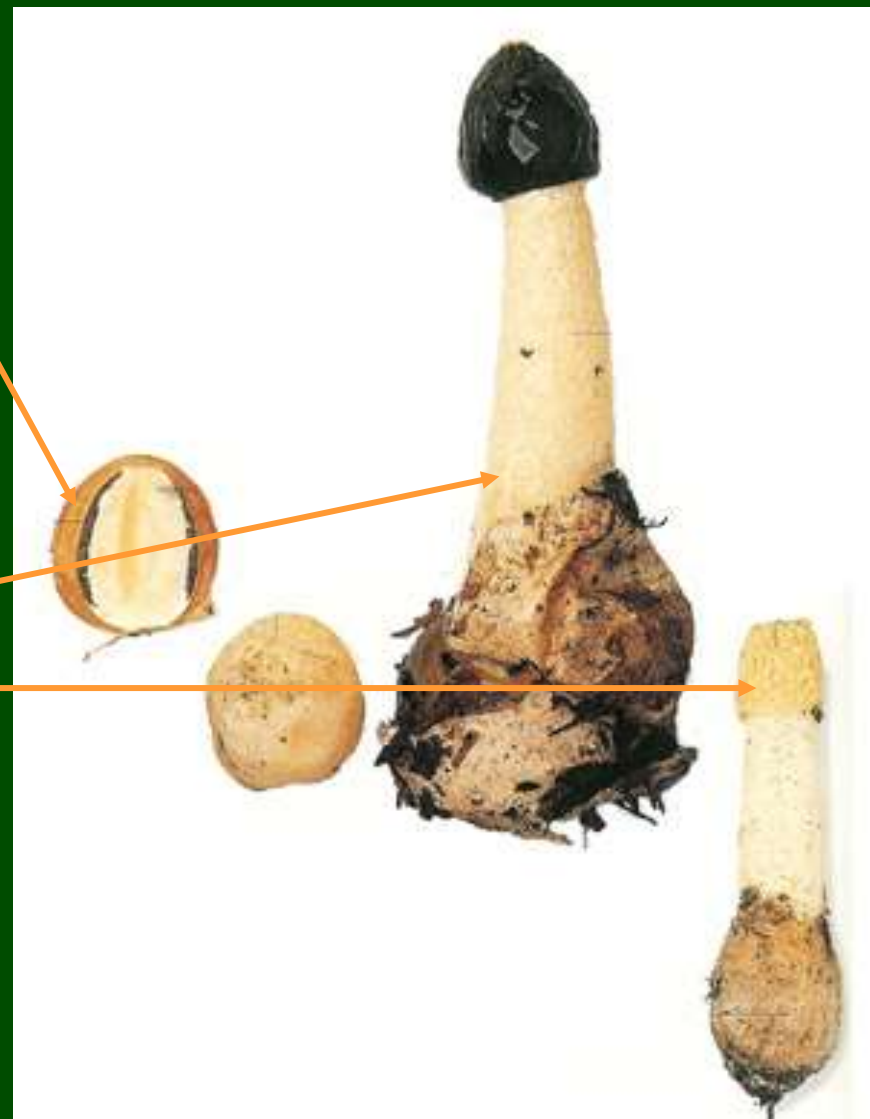

Phallus impudicus - hadovka smrdutá

mladá uzavřená plodnice – na řezu je vidět peridie, slizovitá vrstva, gleba a základ nosiče (receptakula)

zralá plodnice – na bázi zbytek peridie jako pochva, bílé pórovité receptakulum, na vrcholu jamkatý klobouk po odstraněném teřichu

Roste hojně v listnatých i jehličnatých lesích, hlavně na humózních místech.

Přehled pozorovaných objektů

TŘÍDA: Dacrymycetes

Calocera viscosa (krásnorůžek lepkavý)

TŘÍDA: Agaricomycetes

ŘÁD: Auriculariales

Hirneola auricula-judae (ucho Jidášovo)

Exidia truncata (černorosol uťatý)

ŘÁD: Cantharellales

Hydnum (lišák) – pilothecium s ostnitým hymenoforem

ŘÁD: Polyporales

Fomes fomentarius (troudnatec kopytovitý) – krustothecium, rourky

Daedalea quercina (síťkovec dubový) – krustothecium, lamelovitý hymenofor

ŘÁD: Russulales

Russula ochroleuca (holubinka hlínožlutá) – pilothecium, lupenitý hymenofor

ŘÁD: Boletales

Xerocomus badius (suchohřib hnědý) – pilothecium, rourk.hymenofor, **řez rourkami – hymenium s bazidiemi**

Scleroderma citrinum (pestřec obecný) – břichatkovitá plodnice, peridie, gleba

ŘÁD: Agaricales

Pluteus (štitovka) – **řez lupenem, bazidie, spory, cystidy**

Amanita muscaria (muchomůrka červená) – pilothecium, prsten

Lycoperdon perlatum (pýchavka obecná) – břichatkovitá pl. s peridií na povrchu

Cyathus striatus (číšenka rýhovaná) – břichatkovitá pl., peridioly na dně

ŘÁD: Phallales

Phallus impudicus (hadovka smrdutá) – břichatkovitá pl., peridie, receptakulum

Geastrum spp. (hvězdovka – směs druhů) – břichatkovitá pl., exo-a endoperidie

Clavariadelphus pistillaris (kyj Herkulův) – holothecium